

Beste natuurvrienden,

zoals je wellicht wel weet troffen we tot nu toe altijd mooi tot schitterend weer tijdens onze NVO-activiteiten. Dat aan die mooie serie vroeg of laat een einde moest komen werd dan ook steeds zekerder. De voorspellingen waren duidelijk : **zondag 22 oktober** zou een echte regendag worden. De oorspronkelijke groep van 22 deelnemers minderde dan ook beetje per beetje tot **16 dapperen** die het weer wel durfden trotseren (of die het weerbericht niet gezien hadden ☺). Samen reden we naar **Zeeland** over de splinternieuwe (en peperdure) autoweg A11. Verrassend dichtbij (55 km) lag daar onze eerste stop : de

Sophiapolder.

Deze oude kreek werd pas in 2006 heringericht als natuurgebied en bestaat uit enkele grote, ondiepe plassen. Als vogelkijker heb je hier het voordeel dat je van op de dijk het gebied heel goed kunt overzien. Aan de overzijde van de weg werd een boomsingel aangeplant die de wind breekt en ook de regen bleef uit. Het viel daar dus heel goed mee. Meer nog, na een kwartiertje kwam de zon erdoor en hadden we een prachtig zicht op de wolken Kieviten en op de vele Slob-, Berg- en andere eenden om maar enkele soorten te

noemen. In totaal kregen we deze dag zo'n 38 vogelsoorten te zien. Vanwege zijn zeldzaamheid verdient de Kleine Canadese gans wel een afzonderlijke vermelding. Er werd ook eens gedemonstreerd dat een telescoop op driepoot op zulke locaties een gerief kan zijn maar dat het ding je natuurlijk wel beperkt qua wandelafstand. Na zo'n drie kwartier genieten van deze vogelplas trokken we verder naar de volgende locatie op zo'n 9 km afstand.

In natuurgebied De Blikken geen hoge dijk van waarop je kunt uitkijken maar wel 2 grote kijkhutten die vlak tegen het water liggen. Grote Meidoornhagen maken het mogelijk om ongezien in de kijkhutten te komen. De groep Staartmezen die ons vergezelde langs de hagen was een leuk extraatje. Ook hier weer kwam de zon erdoor piepen op het moment dat we dat het best konden gebruiken: tijdens het vogels spotten. Toch wel bijzonder als je door je verrekijker kijkt en je ziet het licht steeds sterker worden, de zon stond ook perfect qua invalshoek. Waarneming van de dag was ongetwijfeld de negen Watersnippen die op een rij aan de waterkant zaten. Meestal zit deze soort nogal verborgen, maar deze 9 zaten dichtbij en op een blote oever, prachtig. In het terugkeren keken we nog eens uit over een kreek (zie foto) en pikten er nog 2 Oeverlopers mee.

Bij een verslag van een daguitstap voegen we 24 foto's van soorten die tijdens de wandeling werden gezien en besproken. We kiezen daarbij maximaal voor soorten die in vorige verslagjes nog niet aan bod kwamen. De tekstjes onder de foto's zijn een herhaling van wat er tijdens de waarneming werd verteld. Op die manier werden in deze verslagjes reeds **260 verschillende soorten** wat nader onder de loep genomen. In de bijgevoegde soortenlijst vind je ook alle organismen die tijdens NVO-activiteiten met zekerheid werden herkend en door de meeste deelnemers ook werden gezien. Die soortenteller staat nu (na 20 activiteiten) op **463 verschillende soorten** (halen we toch nog 500 soorten in 2017? Nog 37 soorten in 4 activiteiten, dat wordt nipt. Misschien worden strandsoorten onze redding)

In onze streken vind je vier kraaiachtigen. De **Kauw** is daarvan de kleinste soort. Je herkent ze aan hun lichtblauwe ogen en de grijze vlek in hun nek. Je ziet ze soms in zeer grote groepen stuntvliegen in de wind of samen naar eten zoeken. (foto : Waarnemingen.be)

Zolang de Raaf onze contreien nog niet heeft bereikt (maar ze is wel op komst) blijft de **Zwarte kraai** bij ons de grootste kraaiachtige. Van deze soort zul je er zelden meer dan 8 bij elkaar zien. Ze zijn, zoals alle kraaiachtigen, zeer intelligent en hebben zich goed aan de mens aangepast. (foto : Waarnemingen.be)

We kregen de superzeldzame **Kleine Canadese gans** (rechtsboven) te zien. Zo zeldzaam dat het bij een waarneming meestal over een ontsnapt exemplaar (uit een verzameling) gaat. Op deze foto zie je dat vooral de snavelvorm erg verschillend is tov de Grote Canadese gans (foto : Waarnemingen.be)

Samen met 2 Kemphanen kwamen 2 **Bonte strandlopers** eten zoeken langs de rand van de plas. In de winter is het de strandlopersoort die wij het vaakst te zien krijgen. Soms zie je ze in enorme groepen op de strandhoofden zitten, bijvoorbeeld op het strand van Raversijde. (foto : Waarnemingen.be)

Kieviten verzamelen in de winter in groepen tot wel vele duizenden. Hun vleugelpunten zijn niet scherp zoals bij de meeste vogels maar wijd afgerond, vandaar hun Engelse soortnaam "Lapwing". In de winter trekken ze verder zuidwaarts naarmate de vorstgrens opschuift (foto : Waarnemingen.be)

Onderweg zagen we op de akkers heel wat **Fazanten**. Alleen maar mannetjes, die al flink last hadden van hun testosteron. Er wordt bedreigd en geposeerd maar vaak ook flink gevochten. Fazanten werden al door de Romeinen ingevoerd voor de jacht en als siervogel. Hun oorspronkelijke leefgebied ligt in ZO-Europa en Azië. Helaas zijn ze een grote bedreiging voor onze amfibieën en reptielen. Hagedissen zijn in West-Vlaanderen zo goed als verdwenen omdat ze op het menu staan van de Fazant (foto : Arkive.com)

Merels kun je in herfst en winter veel in hagen vinden. Ze komen er bessen en andere vruchten eten, zoals hier de pruimpjes van Sleedoorn. Het zijn van oorsprong trouwens echte bosvogels. De soort heeft het de laatste jaren moeilijk vanwege het Usutu-virus. Dit nieuwe virus komt voor in allerlei zangvogels maar vooral Merels sterven eraan. (foto : Arkive.com)

Ook **Staatmeesjes** zaten volop in de hagen richting kijkhutten. Als er een prijs bestond voor schattigste vogeltje dan stond de Staartmees minstens in de top drie. Ze zitten niet vaak zo stil als op deze foto, meestal huppen ze zeer levendig van tak naar tak wat al menig natuurfotograaf tot wanhoop dreef. (foto : Waarnemingen.be)

De **Wintertaling** is onze kleinste eendensoort. Bij de mannetjes vallen het kastanjebruin en groen van de kop op. In de vlucht, zoals op deze foto, zie je goed de groene vleugelspiegel. Ook als ze op het water drijven zie je die groene vlek, de vrouwtjes hebben die trouwens ook. (foto : Waarnemingen.be)

Tijdens het vogelkijken brak de zon door de wolken en in prachtig licht kregen we dichtbij wel 9 **Watersnippen** op een rij te zien. Zo mooi was de waarneming (en zo uitzonderlijk) dat ik op internet geen enkele foto kon vinden die ook maar in de buurt kwam van wat we hebben gezien. (foto : Shropshirebirder.co.uk)

Roofvogels in de lucht vallen goed op naam te brengen. En als ze op een paaltje zitten wil het ook nog wel lukken. Maar ver weg, zittend op de grond, vormt wel een probleem. Het duurde een hele tijd voor we beslisten dat het een **Buizerd** moest zijn. (foto : Vogelvisie.nl)

Wat een prachtige kleurencombinatie hebben **Putters**. We kregen er heel wat te zien en ook in de vlucht viel de gele vleugelvlek heel goed op. Ze worden ook wel Distelvinken genoemd omdat zaden van stekelige planten hun specialiteit zijn. (op de foto Akkerdistel) (foto : Waarnemingen.be)

Zo was een goedgevulde voormiddag vlug voorbij en... wonder boven wonder... het bleef heel de morgen droog. We reden 11 kilometer naar onze middagpauze. We hoopten met Groede-podium een plaats te hebben gevonden waar boterhammeneters wel welkom zouden zijn... maar niet dus. Dat blijkt in Zeeland erg moeilijk te zijn. Maar wees eens eerlijk, kun je in Oostende 3 horecazaken noemen waar dat wel zou

kunnen? We zaten in ieder geval droog en warm en het sanitair was er proper, dat telt ook voor iets.

Na de inwendige mens te hebben versterkt (en te hebben verlicht) reden we nog geen 2 km naar onze namiddagwandeling. Daar bleef de regen niet uit en af en toe was het wat doorbijten maar er waren gelukkig ook lange periodes zonder regen en op het strand hadden we de wind mee.

De Cletemspolder is een mix van polder, kreek, duinen en strand en werd nog maar onlangs ingericht als natuurgebied. Er werd

ook ruimte gelaten voor recreatie en daar getuigen de avontuurlijke hindernissen van. Vooral het vlot was een uitdaging. Drie personen bleek echt wel een maximum en ook dat was soms nog nipt (zie foto hiernaast). Ondanks de regenvlagen maakten we toch een flinke wandeling en noteerden weer heel wat soorten, deze keer vooral planten want vogels kregen we bijna niet te zien.

In de duinen en op het strand vonden we natuurlijk meteen een hele andere set van organismen. Planten zoals Zeeraket, Zee-wolfsmelk en Zeemelkdistel die zich hebben aangepast aan de moeilijke omstandigheden (droog en warm) en op het strand natuurlijk de aanspoelsels. Dat laatste kan soms flink moeilijk zijn maar in de volgende maanden maken we daar wat meer tijd voor vrij want oefening baart kunst en we zijn graag zeker (of toch zo zeker mogelijk) van wat we zeggen (en schrijven).

En zo liep onze Zeeland-dag op zijn einde. Afronden deden we in een fraai strandpaviljoen met de vreemde naam "Puur". Hier waren we duidelijk een stuk meer welkom dan in Groede-podium. Het was er goed zitten rond een fraaie tafel waar we met z'n zestienen net rond konden. Rond vijf uur dertig reden we tevreden terug naar Oostende, onderweg nog aangenaam verrast door een drietal Ooievaars in Retranchement... meer moet dat niet zijn...

Duindoorn heeft een zeer toepasselijke naam, ze staan inderdaad bijna uitsluitend in de duinen en ze hebben lange, zeer sterke doornen. Ook de bessen vallen nu goed op. Ze bevatten zeer veel vitamine C dat trouwens niet wordt afgebroken bij verwarming (wat bij citrusvruchten wel gebeurt). (foto : JaVa ; info : MaVa)

Op de vruchten van **Dauwbraam** komt bij rijping een wittig laagje. De bladeren zijn drietallig en wat groter dan de bladeren van Braam. De roze kleur van de bloemen is echter geen bruikbaar kenmerk (mijn fout) want dat kan ook bij de (gewone) Braam voorkomen (foto : Waarnemingen.be)

Op uitgebloeide Peen vonden we een **Zevenstippelig lieveheersbeestje**, de soort die bij ons inheems is en het meest zou moeten voorkomen. Helaas is de invasieve exoot Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje onze soorten aan het verdringen. (foto : Waarnemingen.be)

Zoals de meeste distels is ook **Speedistel** een tweejarige plant. Het eerste jaar maakt de plant enkel een rozet en verzamelt reserves in de penwortel. Het volgende jaar kan ze die reserves gebruiken om krachtig uit te groeien en te bloeien. (foto : Waarnemingen.be)

De bloemen van **Wilde cichorei** hebben een prachtige blauwpaarse kleur. De plant is in het wild behoorlijk zeldzaam. Maar ze wordt de laatste jaren veel gebruikt in zaadmengsels om bloemenweiden en bermen in te zaaien. Ook deze soort werd door de Romeinen in onze streken ingevoerd. De gemalen wortel werd vroeger wel gebruikt om koffie te vervangen of aan te vullen (foto : JaVa)

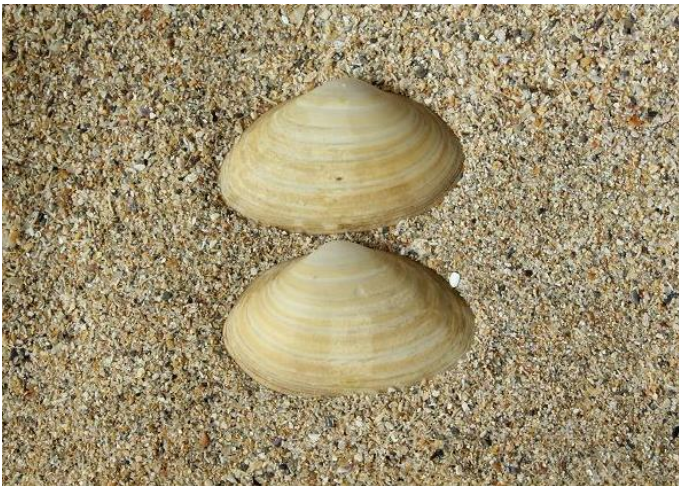
Deze plant lijkt zeer sterk op Akkermelkdistel maar de bladeren zijn veel dikker en voelen leerachtig aan. Het is dan ook een onder-soort die zich heeft aangepast aan de moeilijke omstandigheden in de duinen: de **Zeemelkdistel**. (foto : Waarnemingen.be)

Zeeraket heeft zich nog wat verder gespecialiseerd. Deze plant kan zelfs als een echte pionier op het strand zelf groeien. Dat gebeurt meestal op de hoogwaterlijn waar zeewier of andere voedingsstoffen onder het zand verborgen liggen. De plant vormt zo mee de basis van de vorming van nieuwe duinen. (foto : Waarnemingen.be)

Bij **Blaaswier** heb je kleine blaasjes aan beide kanten van de thallus (tja, bij wieren spreken we niet van stengel). Bij Knotswier staan de grote blazen één per één in het midden van de thallus. Helaas bestaat er ook een blaasloze vorm van Blaaswier, maar dat is een probleem voor later. (foto : Waarnemingen.be)

Betrouwbare foto's van schelpen op het internet vinden is duidelijk niet eenvoudig. Dat zijn de verschillen tussen de soorten trouwens ook niet. Dit is de **Ovale strandschelp** die iets langgerechter en platter is dan de Halfgeknotte strandschelp. (foto : aphotomarine.com)

De **Halfgeknotte strandschelp** is driehoekiger van vorm dan de vorige soort. De schelp is aan de ene kant meer afgerond dan aan de andere, vandaar de soortnaam. Vaak vind je ze met gekleurde banden. Het is de soort die meestal het meest talrijk op het strand te vinden is (foto : Waarneming.nl)

Voor onze kust leven een drietal soorten **Zeekatten**, dat zijn kleine inktvissen. Vaak vind je op het strand hun aangespoelde rugschild. Dit schild is eigenlijk hun schelp (want inktvissen behoren tot de schelpdieren) die in de evolutie naar binnen migreerde en daar voor stevigheid zorgt. (foto :)

Een laatste mooie waarneming bij het weggrijden. In Retranchement spotten we nog een Ooievaar op een lantaarnpaal, eentje op een nest en eentje fouragerend in een weide. Deze foto van op het internet illustreert ook wel mooi waar we ongeveer geweest zijn. (foto : Oronieuws.blogspotter.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er is (zoals steeds) een herkansing mogelijk want op **zondag 12 november** staat er opnieuw een boeiende natuurwandeling op de kalender.

Meer info over de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten. NVO staat voor **NatuurVrienden Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier hopen we in 2 jaar tijd iets meer dan 40 verschillende locaties te bezoeken.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis.

Bij carpoolen wordt wel gevraagd een kleine brandstofbijdrage te betalen aan de chauffeur van dienst.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een blog gestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.wordpress.com/>

Volgende NVO-activiteiten :

- **Zondag 12 november** : najaarstrek op de **Spuikom**
Start om 14u00 aan de sluizen kant sporthal / Sluisplein / OostendeVerzamelen (carpoolers)
- **Zondag 26 november** : Paddenstoelenwandeling **Beisbroek-bos** (*inschrijven via mail*)
Verzamelen (carpoolers) om 13u30 aan parking thv het stedelijk kerkhof, Stuiverstraat 416
Ter plaatse : parking aan de Beisbroekdreef rond 14u00 / Beisbroekdreef 16 / Varsenare
- **Zondag 10 december** : uitwaaien op **Klein strand en Westerstaketsel**
Start om 14u00 aan de voet van het Zeeliedenmonument / Zeeheldenplein / Oostende
- **Zondag 17 december** : wintervogels op de **Roksem-put** (Hoge Dijken)
Deze wandeling valt een weekje vroeger omdat we op 24 december volop in de kerstsfeer zitten
De carpoolers verzamelen om 13u30 aan de parking thv het stedelijk kerkhof, Stuiverstraat 416
Ter plaatse : 14u00 parking aan het bezoekerscentrum, Oude Brugseweg 239, Roksem (Oudenburg)
- **Zondag 14 januari** : kleine **Spuikom**wandeling + **Jaaroverzicht** (met wintersoep)
Start om 14u00 aan ontmoetingscentrum De Ballon / Zeeheldenplein / Oostende
- **Zondag 28 januari** : strandwandeling in **Lombardsijde**
Verzamelen (carpoolers) om 13u30 **aan de randparking thv tramhalte Duin en Zee** (Earth explorer),
Ter plaatse : 14u00 parking op het einde van de Idyllelaan / Idyllelaan 2 / Middelkerke

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen.

Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte@proximus.be

(ook opmerkingen, vragen, verbeteringen... zijn steeds meer dan welkom via mail)